

Grundlagsskadestånd - ett rättighetsskydd för enskilda (SOU 2020:44), yttrande till Justitiedepartementet

Förslag till kommunstyrelsens beslut

1. Yttrande lämnas enligt Kommunledningsförvaltningens förslag till beslut.

Ärende

I betänkandet (SOU 2020:44) föreslås att bestämmelsen om ”konventionsskadestånd” i skadeståndslagen ska kompletteras med en bestämmelse om att stat och kommun även ska kunna åläggas en skadeståndsskyldighet på grund av överträdelser av fri- och rättigheterna i 2 kap. regeringsformen, s.k. ”grundlagsskadestånd”.

De grundläggande fri- och rättigheterna i europakonventionen är till stor del överlappande med de fri- och rättigheter som anges i 2 kap. regeringsformen. De fri- och rättigheter som finns i regeringsformen men inte i europakonventionen bedöms, av såväl utredningen som Kommunledningsförvaltningen, inte vara av sådan art att förslaget medför någon betydande ökad risk för kommunen att åläggas skadeståndsskyldighet. Den föreslagna bestämmelsen bedöms snarare innebära att enskilda som anser att deras fri- och rättigheter har överträtts gör gällande flera alternativa eller kumulativa grunder för sin talan och inte att antalet yrkanden om skadestånd ökar.

Av betänkandet framgår att en kommun ska ansvara för sådana överträdelser av 2 kap. regeringsformen som uppkommer i den verksamhet som kommunen ansvarar för, om kommunen kan hållas ansvarig för överträdelsen enligt 2 kap. regeringsformen. Eftersom en kommuns verksamhet till stor del styrs av lagar och förordningar är det viktigt att det i samband med detta förtydligas att en kommun inte ska kunna hållas ansvarig för överträdelser som beror på hur lagstiftningen är utformad. Alla överträdelser som bottnar i utformningen av lagstiftningen bör staten hållas ansvarig för. Det bör även förtydligas att åtgärder som kommunen vidtar i egenskap av civilrättslig part inte ska kunna ålägga kommunen ett skadeståndsansvar enligt dessa regler. I övrigt har kommunen inget att erinra mot förslaget.

Kommunledningsförvaltningen föreslår att yttrande lämnas enligt
Kommunledningsförvaltningens förslag till beslut.

Beslutsunderlag:

Tjänsteskrivelse – Grundlagsskadestånd - ett rättighetskydd för enskilda (SOU 2020:44),
yttrande till Justitiedepartementet, 2020-11-20

Bilaga - Yttrande

Bakgrund

Sedan den 1 april 2018 finns det en bestämmelse i skadeståndslagen om att stat och kommun under vissa omständigheter kan åläggas skadeståndsskyldighet för överträdelser av rättigheter enligt den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna ("konventionsskadestånd"). I svensk rätt regleras skyddet för de grundläggande fri- och rättigheterna i 2 kap. regeringsformen. Dessa motsvarar till stor del fri- och rättigheterna i europakonventionen, men ser i vissa aspekter annorlunda ut. Det finns i dagsläget inte någon särskild lagreglering om rätten till ersättning vid överträdelser av 2 kap. regeringsformen ("grundlagsskadestånd") och utgångspunkten i svensk rätt är att det krävs särskilt lagstöd för att det ska finnas en rätt till ersättning för icke-ekonomisk eller ideell skada.

För att skyddet för fri- och rättigheterna enligt regeringsformen inte ska vara sämre än skyddet enligt europakonventionen, och för att tydliggöra rättsläget i fråga om "grundlagsskadestånd" föreslår betänkandet (SOU 2020:44) att bestämmelsen i skadeståndslagen om "konventionsskadestånd" ska utvidgas till att även gälla "grundlagsskadestånd".

Information eller förhandling enligt lag (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet

MBL-information eller förhandling är inte påkallad.

Kommunledningsförvaltningen

Paul Håkansson

Beslutet skickas till:
Justitiedepartementet